

ALKOHOL JAKO COPINGOVÁ STRATEGIE U LIDÍ PRACUJÍCÍCH V GASTRONOMII

FHS UK 2015

Cílem této práce má být zjištění, zda obsluhující personál v restauračních zařízeních používá alkohol jako copingovou strategii. Práce má část teoretickou a praktickou.

V teoretické části je pojednáno velmi obecně o stresu (na úrovni výkladového slovníku), dále o potenciálních stresorech na pracovišti a specifických práce v pohostinství, resp. ve skutečnosti se jedná o výčet negativ, která s sebou tato profese nese. Tato část nabízí solidní vhled do tohoto zaměstnání. Další kapitola se zabývá copingovými strategiemi. Zde chybí analytická práce se zdroji, chybí kritická diskuze, byť potenciál k ní tam nepochybně je. Ve stručnosti je zmíněn mechanismus vzniku používání alkoholu jako prostředku k uvolnění stresu. Teoretická část končí přestavením zdravých způsobů zvládnání stresu podle příručky MUDr. Nešpora – ty se autorka snaží vztáhnout na profesi v pohostinství, trochu nešťastně odkazuje na výpovědi informátorů z vlastního zkoumání. Celkově je teoretická část postavena na velmi omezeném počtu zdrojů (navíc až na jedinou výjimku tuzemských). I když autorka v práci tvrdí, že odborných prací na téma copingových strategií pracovníků v pohostinství je jen poskrovnu, určitě se mohla inspirovat studii sledujícími užívání copingových strategií i v jiných profesích, které mohou mít některé podobné charakteristiky (existuje cca 5000 odborných odkazů).

V praktické části se autorka snaží nalézt odpovědi na otázku „Jakou roli hraje alkohol při snaze vyrovnat se s danou mírou stresu“? Kvalitativní metodologický postup je s ohledem na cíl výzkumu zvolen vhodně. Autorka se rozhodla použít polostrukturovaný rozhovor, který obsahoval jak otázky směřující k popisu určitého jevu („popište mi vaše pracovní zázemí“), tak i otázky zjišťující subjektivní význam určitého jevu pro informátory („Co považujete za nejnáročnější ve své práci?“). U obhajoby by mohlo zaznít, co autorka očekávala od otázky č. 4 – zda informátoři pijí během nebo po skončení pracovní doby alkohol (pokud odpoví, že ano, znamená to, že se jedná o copingovou strategii??) a od otázky č. 5. Dále by během obhajoby autorka mohla vyargumentovat kritéria pro výběr do vzorku – na jakém základě tato konkrétní kritéria byla vybrána, protože v teoretické části diskutována nejsou (např. působnost v oboru více než 5 let – nepřináší to třeba kromě nadhledu také větší „únavu“, apod.?). Praktická část je poněkud nelogicky strukturovaná. Např. autorka uvádí, jak vyhodnocovala data, následuje kapitola o kvalitě výzkumu a etice a pak začíná nová „větší kapitola“ nazvaná Vlastní výzkum, kde jsou stručně představeni informátoři a za nimi je kapitola „Charakteristika profese“ ad. Čtenář si musí domyslet, že se má jednat zřejmě o kategorie získané z analýzy dat. V nich autorka prezentuje informace získané z rozhovorů, které ale nikterak neinterpretuje. Autorka sice deklaruje svou nestrannost a objektivitu, ale práce místy připomíná manifest za lepší pracovní podmínky (např. na s. 34 apel na nás jako hosty restaurace, abychom byli empatičtí) – v rámci odborného textu je toto nevhodné uvádět. Kap. 4.4 je poněkud nesrozumitelná – tematizují tedy informátoři alkohol jako copingovou strategii?? Jaké má být sdělení této kapitoly (nazvané podle otázky z rozhovoru Konzumace alkoholu...) – zaznívá zde také sdělení zkušeností (zřejmě jako další formu copingové

strategie), vzájemné půjčování si věcí, povinnost vzájemného navštěvování... - to by také autorka mohla u obhajoby osvětlit.

Výsledky výzkumu vnímám jako diskutabilní, resp. jako námět k další diskuzi. Autorka konstatuje, že míra stresu u informátorů má vliv na konzumaci alkoholu. To tedy znamená, že používají alkohol jako copingovou strategii. Ale v rámci jednotlivých kategorií to nevyplývá tak jednoznačně – informátoři vypovídají, že alkohol pijí např. v rámci společenské povinnosti. Podle mého názoru spočívá těžiště výpovědí informátorů v tom, že zmiňují, co je v práci stresuje, a samotným copingovým strategiím už takový prostor věnován není.

Práce jako taková má řadu nedostatků (včetně úpravy textu) a chybějící kapitoly Diskuze – doporučuji ty připomínky, které jsem zmínila výše v textu, diskutovat u obhajoby.

Navrhuji hodnocení dobře.

V Praze dne 5.6.2015

Mgr. Eva Richterová